

איסרל, או ר' איסרל לאזרש על שם חמיו, ונתקצר אח"כ לאיסרליש, או ישראלין. משערים שלמד בישיבת רגנסבורג. בנו כותב עליו בהקדמת תורת חטאת: והיה בדורו כעין נאום הגבר לאוכל ואיתאל, והפרנס הנדויג וכלכל דורו כיקותיאל. עשיר מופלג, ועסקיו הוליכוהו למרחקים. בשנת שי"א היה אחד משני הסוחרים, שקיבלו רשות ממלך פולין לסחור בוילנא בלי עיכובים. בפנקס ביכ"נ הרמ"א יכונה: הנדיב המנהיג והנשיא. נפטר ביום י"ג אדי"א שכ"ח, וחמשת מצבות המשפחה חודשו על ידי החברה קדישא בתקצ"ג.

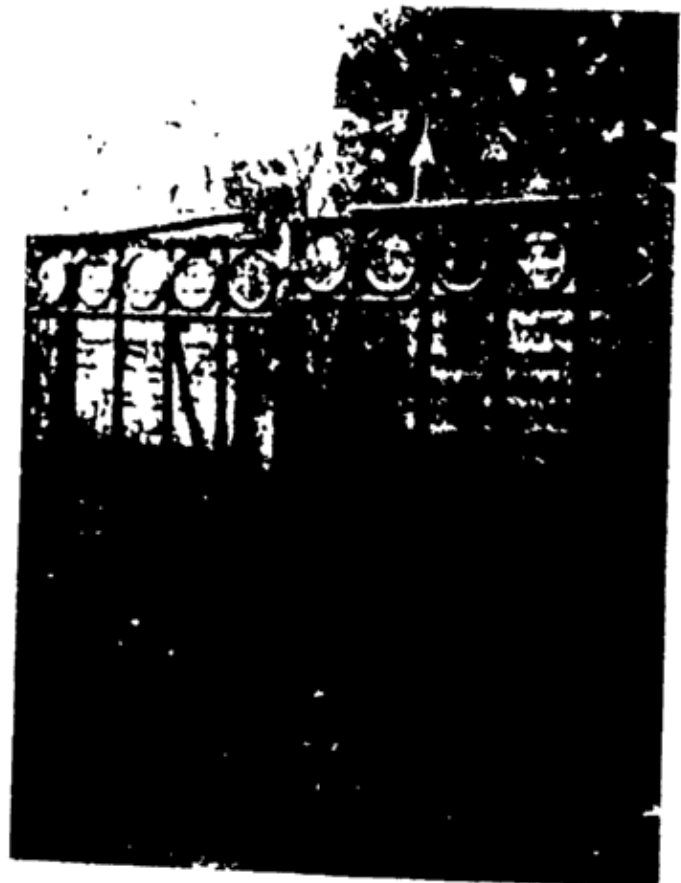
נשא את מרת מלכה, אשר במחלתה הוסיפו לה שם מקדים דינה. נחלקו החוקרים מי היה אביה. לדעת ר"י כהן-צדק, ובעקבותיו פרידברג כפי שחזר בו במהדור"כ של לוחות זכרון, היתה בתו של הרב אליעזר שרנציל פרי"מ לבוב (84), בנו של הגביר: 340. הרב נחמן. מכיון שהקצין ר' אליעזר (המכונה דרעזיל על שם חמותו או אשתו) היה חתן רבי יחיאל לוריא מבריסק (77), מוכן מה שהמהרש"ל ומהר"ם פדואה קוראים לרמ"א ש"ב, כי גם הם נכדי רבי יחיאל. אמנם לדעת ווטשטיין היתה בתו של הרב ליפמן המכונה אלעזר (341), בנו של הרב יחיאל (שרנציל מלבוב), אלא שכבר הוכיח ר"ש אנגלרד כי זה לא יתכן. כשנפטרה אשתו ביום י' טבת שי"ב (ולא שי"ג), בנה בעלה מעזבונה בשנת שי"ג בית כנסת חדש בקראקא שנקרא על שמו, ובשנים הבאות על שם הרמ"א. שמש גבוה בביהכ"נ היה הרב צמח ב"ר אפרים זלמן שור. מילדיו ידועים לנו יותר מכפי שנמסר שנולדו לו ד' בנים וג' בנות: א. הרב אליעזר, הזקן (323); ב. הרב משה הרמ"א (337). הביא הלכה מאביו בדרכי משה, אורח, סי' שכ, סק"ב, וסי' תד, סק"א; ג. הרב יוסף. גר בבריסק ממנה נשא אשה, ואחיו הרמ"א נסע לשם לחתונתו כמשיכ בשו"ת הרמ"א, מ. צט. בטעות החליפוהו עם ר' יוסף חתן ר' אהרן שנפטר בפוזנא (עיר תהלה, 31); ד. הרב יצחק הנזכר בשו"ת הרמ"א, קג. נפטר בראש השנה שמי"ה, ונשתמר נוסח מצבתו; ה. מרת מרים בילה זו רבי פנחס הורוויץ (774). נפטרה לפני הדלקת הנרות בעש"ק ח' (וכשחידשו המצבה טעו וחקקו: ה') אלול שע"ז. במצבתה נחקק: אחות משה ואהרן, ולכן סברו שאין זו מליצה, אלא שהיה לה אח ו. ר' אהרן, וכ"כ בשה"ג ומעלות היוחסין, אך רח"נ רמביצר סבור שזוכר כמליצה בלבד ולא היה או שהאח הגדול נקרא ר' אלעזר אהרן (הרב מרדכי רובינשטיין, גיעת ארי, כו); ז. מרת מינדל, נפטרה בשנת ש"ל; ח. מרת קענדל, נפטרה בשנת שלי"ב; ט. מרת הינדה, נעדרה בשנת שמי"ו. אולי בעליהן היו גיסי הרמ"א המזכירים

הרמ"א, והדפיס את הביוגרפיה שלו בירושלים, מוסד הרב קוק, תשי"ז. מהדורה שניה בהיקף משולש, רבינו משה איסרליש (רמ"א), ניריורק, ישיבה אוניברסיטה, תשל"ב, תלב עמ', כולל ביבליוגרפיה בעמודים רסו-ש. יונה בן ששון חיבר: משנתו העיונית של הרמ"א, ירושלים, האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, תשמ"ד, 346, 11 עמ', כולל תולדותיו וביבליוגרפיה.

מרדכי ויסמן-חיות, הנשר תוספת להמבשר, א, 121-122, 128, 153-154: עיר הצדק, 2-13, 171-172, והערות, עמ' 18-26; מפלת עיר הצדק, 4, 8: כלילת יופי, ח"א, ט ע"א-יז ע"ב; תולדות הפוסקים, 174-185; ש.א. הארבעצקי, הגור, א, 1-29; רפ"ה וטשטין, האשכול, ו, 231-235; ספר המכריע, קני' הפארת בנים אבות, אותיות לב-נא; לוחות זכרון, חרנ"ז, 7-8, 38-44, תרס"ד, 2-3, 47-49, 53, 56-57; תולדות גדולי הוראה, 109-124; לקורות הרבנות, 81-121; הרב שמחה בונם אירבאך, מרגליות ד, 1071-1077; רבנות, חסידות, השכלה, א, 14-28; חכמי הדורות ומשנתם, רג-רו; לתולדות ישראל וחכמיו בפולין, 21-25; הרב צבי אברהם סלושץ, נים המדרשיה, יח-יט, 69-80; צפונות, י, קז, יא, פה, יב, סט-ע, יג, קז; מאיר רפלד, סיני, קז, תשנ"א, רלט-רמא, הכותב שהרמ"א לא היה חתנו של רבי שלום שכנא (394).

338. הרב ישראל איסרל מקראקא

גאון וגביר, נשיא ישראל, פרנס הדור, ומנהיג בקראקא כאביו הרב יוסף (339). נקרא ר' ישראל המכונה

מצבת הרמ"א (מימין) ואביו